

Standpunt SDN – DMT Redzaamheidslezen – 2022

Moet de DMT aangepast worden op scholen die redzaamheidslezen gebruiken? Nee!

Op veel scholen is redzaamheidslezen ingevoerd omdat andere leesmethoden te veel gericht zouden zijn op leessnelheid. Bij Redzaamheidslezen wordt de nadruk gelegd op accuratesse. Daarmee wordt ook de gejaagdheid weggenomen die verbonden zou zijn aan het lezen. De effecten van de methode worden onderzocht door Luc Koning.

Voor leerlingen die leren lezen met Redzaamheidslezen zou de DMT ongeschikt zijn om de leesvorderingen te bepalen. De nadruk op snelheid zou zich niet verdragen met de doelstellingen van en de filosofie achter de methode. Daarom is de DMT aangepast. De instructie 'snel' is verdwenen, enkele woorden van kaart 3 zijn vervangen en de normen zijn versoepeld. Bovendien wordt gesteld dat vanaf een bepaalde grenswaarde de leessnelheid voldoende zou zijn voor leesbegrip.

De vraag is of de aangepaste versie van de DMT nog bruikbaar is om na te gaan of kinderen doorverwezen moeten worden voor diagnostisch onderzoek voor dyslexie. De SDN meent van niet. De belangrijkste redenen zijn dat brede consensus bestaat over de definitie en meting van (technisch) lezen en dat er vooralsnog geen solide wetenschappelijke evidentie bestaat voor de kwaliteit van de aangepaste versie van de DMT.

Consensus

Lezen wordt volgens de criteria van de Brede Vakinhoudelijke Richtlijn Dyslexie (BVRD) en het nieuwe Protocol Dyslexie Diagnostiek en Behandeling (PDDB 3.0) opgevat als de vaardigheid in accuraat én snel lezen (leesvloeiendheid). De aangepaste DMT meet louter accuratesse. De BVRD is opgesteld door een grote groep wetenschappers in samenspraak met professionals in het veld en is gebaseerd op recente wetenschappelijke inzichten. Tijdens het opstellen van de BVRD is een keur aan wetenschappers en praktijk professionals geraadpleegd. De BVRD is geaccordeerd door diverse beroepsverenigingen, waaronder NIP en NVO, en geniet brede instemming in het praktijkveld en onder wetenschappers op het terrein van de dyslexie. Er is geen reden om de definitie van lezen, de meting van leesvaardigheid en de criteria voor het bepalen van zwakke lezers aan te passen.

In de linker kolom de visie van de SDN op het redzaamheidslezen en rechts zijn de onjuistheden aangegeven en hetgeen discutabel is.

Luc Koning

Dat is onjuist. Het redzaamheidslezen is gericht op het lezen in een minimaal benodigd leestempo EN op een accuratesse binnen de aangegeven tolerantie. Leessnelheid is een belangrijk onderdeel van het redzaamheidslezen

Snelheid is niet het issue, maar de focus op het werken naar een maximaal leestempo. Redzaamheidslezen is geen methode, maar een methodiek.

Onjuist: er is een geheel nieuwe kaart 3 ontwikkeld omdat de originele DMT-kaart als bij de eerste woorden voor het gebruik eind groep 3 al woorden bevat als alfabetisch, export, liniaal, busmaatschappij, populair en complex. Dat zijn eind groep 3 te moeilijke woorden.

Dit is een onderwerp dat in 2019 al aan een van de leden van de SDN is uiteengezet, nl. aan P. de Jong. Als kinderen bij het redzaamheidslezen horen tot de 10% zwakste lezers dan krijgen ze de DMT ook nog in de originele versie met de originele toetsinstructie. Daarbij wordt er gebruik gemaakt van het Volgblad Dyslexievermoeden zodat de vergoede hulp niet in gevaar komt, hetgeen de afgelopen 4 jaar ook is gebleken.

Er is voor de functie –snel kunnen lezen– geen enkele wetenschappelijke evidentie.

Dat is onjuist. Kinderen moeten op de drie kaarten 1 minuut per kaart lezen en er wordt vastgesteld hoeveel woorden kinderen die drie minuten lezen. Daarmee wordt ook de leesvlotheid bepaald.

In een tweetal artikelen die in voorbereiding zijn zal ik laten zien dat er een heel andere invulling van het dyslexieconstruct is aan te bevelen.

Wetenschappelijke evidentie

Het aanpassen van een richtlijn moet zorgvuldig en op basis van solide wetenschappelijke informatie gebeuren. Daar is bij de aangepaste versie geen sprake van. Enkele bedenkingen tegen de aangepaste DMT zijn:

1. De aangepaste DMT is niet beoordeeld door de COTAN en daar, voor zover bekend, ook niet aangemeld.
2. Er is geen publicatie bekend over onderzoek waarin de aangepaste DMT is gebruikt. De aangepaste DMT is daarom niet beoordeeld door collega-wetenschappers. Derhalve is er onvoldoende informatie over de psychometrische kwaliteit van de aangepaste versie.
3. Het is de vraag of met de aangepaste DMT dezelfde kinderen voor diagnostiek worden geselecteerd als met de standaard DMT.

Er is voor de in het voorafgaande genoemde kenmerk van snel kunnen lezen geen enkele wetenschappelijke evidentie. Die basis is er dus niet.

1. Dat wordt nog overwogen. Vanuit overleg met de inspectie is ons niet gebleken dat scholen deze versie niet mogen gebruiken.
2. Men wist in 2022 dat er een onderzoek naar de aangepaste DMT-versie gaande was.
3. De 10% zwakste lezers binnen de redzaamheidsafname van de toetsen krijgen ook de DMT op de regulieren manier en de afgelopen 4 jaar is niet gebleken dat kinderen vergoede hulp is onthouden. Wel bekend is dat ongeveer 50% van de kinderen die door de zorginstellingen zijn begeleid na de behandeling weer op groepsniveau zaten. Daarbij was er dan ook sprake van vals-positieve diagnoses. Die kinderen hebben geen dyslexie.

Slotopmerkingen

In 2022, bij plaatsing van deze visie, heb ik gereageerd naar de SDN en aangegeven welke fouten er in dit stuk zitten, maar men heeft willens en wetens die fouten laten staan.

Fundamenteel is de opmerking in het SDN-stuk:

Lezen wordt volgens de criteria van de Brede Vakinhoudelijke Richtlijn Dyslexie (BVRD) en het nieuwe Protocol Dyslexie Diagnostiek en Behandeling (PDDB 3.0) opgevat als de vaardigheid in accuraat én snel lezen (leesvloeiendheid).

Men beweert dat het redzaamheidslezen alleen gericht is op de accuratesse, maar Peter de Jong was in 2019 al in het bezit van het werkboek/invoeringsprogramma redzaamheidslezen en kon dus weten dat we ook leestijd opnemen. Die snelheid hebben we ook nodig om te bepalen wat de minimale leessnelheid dient te zijn.

Bovendien is er voor de opvatting dat het ook om het **snel** lezen moet gaan geen evidentie. Kinderen moeten een minimaal leestempo hebben, maar hoeven helemaal niet snel te kunnen lezen. Twee illustraties: ruim 21% van de kinderen eind groep 6 die voor technisch lezen een E scoren, scoren voor tekstbegrip een A of B en alle kinderen die een A scoren voor leessnelheid, scoren geen A voor het begrijpend lezen.

Zie voor meer informatie over deze discussie:

<https://www.pravoo.com/>

